

юридичних наук: адміністративне право (в частині діяльності органів виконавчої влади та її вдосконалення), аграрне право (в частині визначення шляхів раціонального використання родючих земель та підвищення ефективності фермерських, особистих селянських господарств та сільського господарських підприємств), транспортне право (в частині логістики та вдосконалення перевезень), господарське право (в частині взаємодії підприємств різних галузей щодо виробництва продуктів харчування) та інших галузей права.

Таким чином, ми роблячи висновок декларуємо, що проблема забезпечення продовольчої безпеки є перспективним напрямом наукових досліджень в галузевих юридичних науках, результати яких можуть слугувати підґрунтям для формування нової концепції національної та державної безпеки в найближчому майбутньому.

Література

1. Гойчук О. І. Продовольча безпека: структура, рівні та критерії забезпечення / О. І. Гойчук // Загальні проблеми економіки. – 2003. – № 12. – С. 12-18.

2. Кочетков О. В., Марков Р. В. Формування системи показників продовольчої безпеки України / О. В. Кочетков, Р. В. Марков // Економіка АПК. – 2002. – № 9. – С. 43-49.

3. Лукінов І. І. Продовольча безпека у світовому вимірі / І. І. Лукінов // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С. 33-36.

УДК 346:06.03 (043.2)

Безzubов Д. О., к.ю.н., доцент,
Москвіна В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРОБЛЕМА СТАТУСУ ГРОМАДЯН В ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Передусім, хочу зазначити, що з'ясування правових питань членства в сільськогосподарських підприємствах має важливе як теоретичне, так і практичне значення. Перше полягає в тому, що розроблення цих питань сприяє вдосконаленню теорії аграрного права, накопиченню аграрно-правових знань.

У свою чергу, вирішення теоретичних проблем членства в сільськогосподарських підприємствах та правового статусу їх членів сприятиме належному правозастосуванню в цій сфері.

Слід зазначити, що членство передбачене в сільськогосподарських кооперативах, фермерських господарствах, колективних

сільськогосподарських підприємствах, тож необхідно висвітлити особливості правового статусу членів вказаних сільськогосподарських підприємств у зазначеній послідовності [3, с. 40].

Правові засади членства в сільськогосподарських кооперативах врегульовано нормами Законів України «Про кооперацію» від 10 липня 2003 р. та «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17 липня 1997 р. Останній нормативний акт як спеціальний щодо регулювання відносин членства та правового статусу членів у сільськогосподарських кооперативах визначає, що член сільськогосподарського кооперативу – це фізична або юридична особа, яка зробила вступний і пайовий внески в розмірах, визначених статутом сільськогосподарського кооперативу, визнає принципи і цілі сільськогосподарського кооперативу, дотримується вимог його статуту і користується правом ухвального голосу.

Отже, розглянемо вимоги, що пред'являються до фізичних осіб, які бажають отримати статус члена сільськогосподарського кооперативу та стати завдяки цьому суб'єктом аграрного права, учасником аграрних правовідносин. Передусім така особа (майбутній член сільськогосподарського кооперативу) повинна мати загальну цивільну правоздатність та дієздатність, тобто бути правосуб'єктною. Також майбутній член сільськогосподарського кооперативу має досягти 16-річного віку, про що прямо йдеться в ч. 2 ст. 8 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». На мою думку, встановлення саме такого віку, з якого виникає аграрна членська правосуб'єктність, пов'язано із можливістю особи з досягненням 16-ти років брати трудову участь у діяльності сільськогосподарського (й передусім виробничого) кооперативу.

Окрім зазначеного, до майбутніх членів сільськогосподарських кооперативів пред'являються такі вимоги: визнання статуту кооперативу і дотримання його вимог, користування послугами, формування фондів та участь у трудовій діяльності сільськогосподарського кооперативу а також поставка (збут) через обслуговуючий кооператив продукції, сировини, придбання товарів у кооперативі, користування послугами кооперативу) – ч. 1 ст. 8 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»; виявлення бажання брати участь у діяльності кооперативу (ч. 2 ст. 8 Закону); сплата вступного і пайового внесків у розмірах, визначених статутом сільськогосподарського кооперативу, визнання принципів і цілей сільськогосподарського кооперативу, дотримання вимог його статуту (ст. 1 Закону) [3, с. 41].

З моменту виникнення членства фізична особа набуває статусу члена сільськогосподарського кооперативу, зважаючи на що можна стверджувати, що вона наділяється членською аграрною правосуб'єктністю. Змістом цієї правосуб'єктності є сукупність прав та обов'язків, які є

притаманними винятково членам сільськогосподарських кооперативів. Такі права та обов'язки передбачені ст.11 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». Після наведеної характеристики правосуб'єктності членів сільськогосподарських кооперативів перейдемо до з'ясування її сутності щодо членів фермерських господарств.

Отже, згідно з ч.1 ст.3 Закону України «Про фермерське господарство» від 19 червня 2003 р. членами фермерського господарства можуть бути подружжя, їх батьки, діти, які досягли 14-річного віку, інші члени сім'ї, родичі, які об'єдналися для спільного ведення фермерського господарства, визнають і дотримуються положень статуту фермерського господарства. Звідси очевидним є те, що членами фермерських господарств можуть бути винятково фізичні особи, до яких пред'являються наступні вимоги: наявність загальної цивільної дієздатності та правоздатності, тобто правосуб'єктності, досягнення 14-річного віку, визнання і дотримання положень статуту фермерського господарства. Особливою вимогою є наявність сімейних чи родинних зв'язків між членами фермерського господарства. Тобто, іншими словами, обов'язковою передумовою членства у фермерському господарстві виступає наявність статусу подружжя у осіб, які бажають вести таке господарство, або ж походження осіб один від одного, або ж перебування в інших родинних зв'язках [1, с. 15].

Членська аграрна правосуб'єктність виникає при досягненні фізичною особою певного віку (за загальним правилом – 16-ти років, а для членів фермерського господарства – 14-ти років), наявність загальної цивільної правосуб'єктності та визнання вимог статуту відповідного сільськогосподарського підприємства. Додатковими складниками членської аграрної правосуб'єктності виступають: а) здатність до сільськогосподарської праці в аграрному підприємстві – для членів виробничих сільськогосподарських підприємств; б) сплата вступного та пайового внесків, користування послугами, формування фондів сільськогосподарського підприємства, участь в його господарській діяльності – для членів сільськогосподарських кооперативів та колективних сільськогосподарських підприємств; в) наявність сімейних чи родинних зв'язків між фізичними особами – для членів фермерських господарств; г) наявність громадянства України – для засновників сільськогосподарських підприємств.

Література

1. Гафурова О. В. Права та обов'язки членів сільськогосподарських виробничих кооперативів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / О. В. Гафурова. – К.: Б.В., 2005. – 20 с.
2. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України: наук.-навч. посіб. / за ред. Н. І. Титової. – Львів: ПАЮ, 2005. – 368 с.

3. Уркевич В. Про деякі правові аспекти виникнення права членства у сільськогосподарських кооперативах / В. Уркевич // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 2. – С. 40-41.

УДК 346.2(043.2)

Білоцький О. В., к.ю.н., доцент,
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
Горбенко Є. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРОБЛЕМИ КОНЦЕСІЇ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

У сучасних економічних умовах держава та територіальні громади не завжди в змозі підтримувати належний рівень функціонування зазначених об'єктів, насамперед через нестачу бюджетних коштів. Концесія є один із способів вирішення цього та ряду інших питань. Натомість правове регулювання концесійних відносин ще потребує вдосконалення. Українське законодавство, яке спрямовано на правове регулювання концесійної форми управління об'єктами публічної власності, не має чіткої структури, містить прогалини та колізії норм, що визначають порядок надання об'єктів права державної та комунальної власності у концесію.

Концесія має багатовікову історію становлення та розвитку. Аналіз її історичних аспектів розвитку концесій дозволяє дійти висновку, що вони зорієнтовані на подолання кризових економічних явищ і застосовуються тоді, коли мають місце:

1) неефективність або низька ефективність управління об'єктами публічної власності, що призводить до спаду виробництва та розмірів прибутку;

2) нестача бюджетних коштів на фінансування цих об'єктів;

3) неспроможність владного апарату управляти державними та комунальними об'єктами відповідно до вимог та досягнень науково-технічного прогресу;

4) кризові явища в економіці [1, с. 5].

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про концесії» концесію розуміють як надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління